

2008:85

Norrviks tobakslada

Antikvarisk kontrollrapport, 2008

Jimmy Juhlin Alftberg

Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2008:85

Norrviks tobakslada

Antikvarisk kontrollrapport, 2008

Rinkaby socken, 1107
Kristianstad kommun
Skåne län

Jimmy Juhlin Alftberg

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx, Fax 046 – 15 80 39

www.regionmuseet.se

© 2008 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
Rapport 2008:85
ISSN 1651-0933

Omslagsfoto: Norra fasaden, vädringsluckorna öppna.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

Norrviks tobakslada

Innehåll

Sammanfattning	5
Administrativa uppgifter	5
Byggnadshistorik med relevans för ärendet	5
Utförda åtgärder	5
Avvikelser från handlingarna	7
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	7
Iakttagelser under restaureringen	8
Övriga handlingar med relevans för arbetet	8

Kristianstad kommun, Rinkaby ungefärligt markerat

Rinkaby socken mfl, gården Norrvik markerad.

Sammanfattning

Delar av ladans rötskadade panel, och delar av husbocksangripen stommen (omfattades ej av byggnadsvårdsbidraget), har ersatts av nytillverkad lika befintlig. Tillika har tre rötskadade portar nytillverkats, fyra fönster restaurerats och hela byggnaden ommålats. Samtliga vädringsluckor har iståndsatts till funktionsdugligt skick.

Administrativa uppgifter

Objekt	Tobaksladan vid Norrviks gård
Socken	Rinkaby
Kommun	Kristianstad
Länsstyrelsens beslut	2008-04-29 (dnr 424-52780-07)
Byggherre/beställare	Mats Nordström
Entreprenör	BRD service, Kristianstad
Antikvarisk kontrollant	Jimmy Juhlin Alftberg
Byggnadstid	Sommaren och hösten 2008
Slutbesiktning	2008-10-09

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Tobaksladan vid gården Norrvik är av typen lufttorkningslada, vilket innebär att tobak torkades utan tillförsel av värme – endast genom att i panelen sittande luckor öppnades och stängdes, allt efter väderleken. Byggåret är okänt men torde vara åtminstone innan 1930-talet.

Vy över gården Norrvik med tobaksladan t. v. Notera de blommande tobakspantorna.

Utförda åtgärder

Innan bidragsarbetet tog vid genomfördes insatser bekostade av gårdens försäkringsbolag. Dessa bestod av partiellt byte av ladans stomme, vilken befanns på vissa ställen vara angripen av husbock (efter arbetet impregnerades även byggnaden mot fortsatt husbocksförekomst). Detta arbete utfördes med stor precision

och med material likt befintligt. Någon antikvarisk kontroll var inte aktualiserad men det kan konstateras i efterhand att arbetet skulle bli godkänt om så var fallet.

Själva bidragsdelen kom att innefatta byte av röt- och svampskadad panel (ett fåtal panelbrädor var husbocksangripna) vid västra, södra och östra fasaderna, inkl gavelröstena, samt byte av vindskivor. På enklaste sätt valdes ny granpanel, inkl locklister, med mått likt befintlig. Norra långsidan befanns vara i gott skick och berördes inte av arbetet mer än ommålning. Luckornas, nio stycken, placering noterades särskilt och samtliga ursprungliga gångjärn återanvändes, samt kompletterades med nytillverkade med snarlikt utseende. Som ett litet komplement sattes enkla järnhaspar på luckorna, likt tidigare utförande. Det ska nämnas att luckorna utgör en integrerad del av panelen och kan knappt skönjas i stängt skick – det enda som i princip avslöjar en lufttorkningslada är rester/spår efter luckornas gångjärn och/eller stängningsbeslag.

De fyra fönstren, två på södra långsidan och två på östra gavelröstet, restaurerades genom komplettering av munblåst glas, ommålning med vit linoljefärg och omkittning. Nya foder av ohyvlad gran sattes, samt fästes med trådspik.

De tre vagnsportarna, en på södra långsidan och två på östra gaveln, befanns vara förbrukade genom röta. Nya portar tillverkades därför likt originalen och samtliga järndetaljer och stängningsanordningar, bandgångjärn, haspar, bultar mm, återanvändes. Till bandgångjärnen behövde några bultar ersättas och till detta valdes vanliga galvaniserade vagnsbultar. Samtliga portar ströks i två omgångar med trätjära.

Efter panelbytet målades fasaderna med faluröd slamfärg.

All rötskadad panel nedtagen.

Under arbetet på östra gaveln.

Östra gavellröstens södra fönster.

Invändigt efter att ny panel monterats.

Lucka och fönster å västra långsidan.

Norra långsidan under ommålningsarbetet.

Samtliga nedre luckor öppna.

Avvikelser från handlingarna

Inga avvikelser har noterats.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Arbetet är väl utfört efter byggnadens egna förutsättningar och enligt intentionerna i Länsstyrelsens bidragsbeslut. Genom insatsen har en av mycket få, näst intill intakt bevarade, tobakslador av typen lufttorkningslada bevarats. Det kul-

turhistoriska värdet bör anses som mycket högt – speciellt med beaktande av att samtliga luckor är i funktionsdugligt skick.

lakttagelser under restaureringen

Tobaksladan ingick i Regionmuseets Tobaksprojekt 2008. I ladan torkades med stor framgång provodlad tobak på för byggnadstypen sett traditionellt sätt. Luckorna öppnades och stängdes, beroende på väderleken, morgon och kväll under ca fem veckors tid.

Tobaksbladen under torkningsprocessen.

Övriga handlingar med relevans för arbetet

- 2007-10-15 Ägarens ansökan om byggnadsvårdsbidrag
- 2007-11-16 Länsstyrelsens remiss angående byggnadsvårdsbidrag
- 2008-02-13 Regionmuseets yttrande
- 2008-04-29 Länsstyrelsens beslut angående byggnadsvårdsbidrag

Kristianstad 2008-11-05

Jimmy Jublin Alftberg

Regionmuseets rapportserie 2008

Kulturmiljö

1. Vä söder om S:ta Gertrud, Vä sn, FU, Jan Kockum, 2007
2. Kv Södra kasern 2 i Kristianstad, Kristianstad, FU, Jan Kockum 2007 – 2008
3. Gör en kyrka någon skillnad? DK, Åsa Alftberg & Lotta Eriksson, 2007
4. Kärnkraftens fysiska miljöer, Förstudie, Henrik Borg, 2008
5. Eslövs medborgarhus, Eslöv, AK, Helena Nilsson och Anna Rabow, 2005
6. Barsebäcks kyrka - installation av nytt värmesystem, Barsebäcks sn, AK, Kristina Nilén, 2007
7. Fjälkestads kyrka - invändig renovering, Fjälkestads sn, AK, Emelie Petersson & Helena Nilsson 2006
8. Krapperups alléer, Brunnby sn, KA, Patrik Olsson, 2008
9. Västra Nöbbelövs kyrka - utvändig renovering etapp 1, V. Nöbbelövs sn, AK, Helena Nilsson och Emelie Petersson, 2006
10. Folkestorps bränneri, Vårdplan, 2007-2008, Henrik Borg & Bengt Spade
11. Glimmingehus - kulturhistorisk värdebeskrivning, Vallby sn, KA, Kristina Nilén, 2008
12. Vikingatida silver från Kiaby, Kiaby sn, Bertil Helgesson, 2008
13. Norra Mellby kyrka, Norra Mellby sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2007 – 2008
14. Brönnestad kyrka, Brönnestad sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2007 – 2008
15. Södra Björstorps dammar, Brösarps sn, AF, Lotta Eriksson, Bertil Helgesson & Niclas Hansson, 2008
16. Munken 6, Åhus sn, FU+SU, Helén Lilja, 2000-2002
17. Gualöv 61:113. Gualöv sn, AU, Jan Kockum, 2008.
18. Stakethandboken – att gjuta ett Bromöllastaket, Katarina Olsson & Jimmy Juhlin Alftberg, 2007
19. Jordkällare i Lurebygget, AK, Perstorps sn, Katarina Olsson, 2007
20. Anna på Klinten. – BMU, Västra Karups sn, Paul Hansson, 2007
21. Aosehus, Åhus sn, UN, Jan Kockum, 2007
22. S:t Olofs station, S:t Olofs sn, AK, Katarina Olsson, 2007
23. Vårdplan för området kring Pannehuset, Andrarums sn, KA, Anna Rabow och Jimmy Juhlin Alftberg 2007-2008
24. Gravfälten vid Vä, Vä sn, AU, Tony Björk, 2008
25. Öllsjö 7:1, Skepparslöv sn, AU, Anders Edring, 2008
26. Hammar 9:21, Nosaby sn, AU, Anders Edring, 2008
27. Magasinet i Svalöv, Svalövs sn, BMU, Henrik Borg, 2008
28. Träne kyrka, Takrestaurering, Träne sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2007
29. Uppåkra kyrka, FU, Bertil Helgesson, 2008
30. Osby kyrka - läktarunderbyggnad och ledningsschakt, Osby sn, AK & FU, Lotta Eriksson & Jan Kockum, 2007-2008
31. Vä 2:12 - Väby gård, Vä sn, FU, Catherine Svensson, 2008.
32. Bälteberga 1:3, Vårdplan 2007-2008, Ottarps sn, Henrik Borg, Kristina Nilén, Anna Rabow, 2007-2008
33. Bland tobak och textil i Dösjebro, Västra Karaby sn, DK, Henrik Borg, 2008
34. Ignaberga gamla kyrka - invändiga arbeten, Ignaberga sn, AK, Helena Nilsson & Lotta Eriksson, 2007-2008
35. Från Härlöv till Ringelikors, Kristianstad, AU, Tony Björk, 2008
36. Härlöv 50:27 & 50:53, Kristianstad, FU, Jan Kockum, 2008
37. Taktäckning Bondrumsgården, Fågeltofta sn, AK, Helen Carlsson, 2008
38. Allhelgonakyrkan på Ven, omläggning av torntak samt omfogning av tornet, S:t Ibb sn, AK, Anna Ligoura, 2007
39. Kulturresevat i Skåne, KA, Paul Hansson o Patrik Olsson o Johan Dahlén, 2001
40. Västra Torups kyrka, Västra Torups sn, AK, Emelie Petersson och Anna Rabow, 2007
41. Boplats vid Linderödsåsen, Degeberga 26:3, FU, Helén Lilja, 2008
42. Pegelhuset – restaurering av exteriören, Ystad sn, AK, Anna Ligoura och Mia Jungskär, 2005
43. Yngsjö 4:248, Åhus sn, FU, Helene Wilhelmsson, 2008
44. Burlövs gamla kyrka, utvändig renovering, Burlövs sn, AK, Petter Jansson 2005- 2006
45. Munkarps kyrka, ut- och invändig renovering, Munkarps sn, AK, Petter Jansson 2005- 2006

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AK- antikvarisk kontroll
AU-arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt

FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD-murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning

PJ- projektrapport
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD-byggn-ark-dokumentation

46. Trekungahuset, Malmö sn, AF, Paul Hansson 2007
47. Maglö, AK, Cecilia Pantzar 2003
48. Hagestad 117:1- förhistoriska boplatslämningar, Löderup sn, FU, Helene Wilhelmson, 2006
49. Harlösa kyrka, Harlösa sn, AK, Anna Rabow, 2004
50. Stehags kyrka-nykyrkan, Stehags sn, FU, Helene Wilhelmson, 2006.
50. B. Önnestads kyrkogårdsmur, AK, Önnestad sn, Helen Carlsson, 2008
51. Bopplatsen vid Valjeviken, Edenryd 16:4 m fl, Ivetofta sn, SU, Tony Björk, 2008
52. Fyra förundersökningar i Kv Carl XI, Åhus, FU, Jan Kockum, 1997, 1999 & 2000
53. Gamlegården Vittskövle, Vittskövle sn, UN, Johan Dahlén, 2005
54. Förstudie till kulturmiljöprogram för Hässleholm, Hässleholms kn, PJ, Henrik Borg och Paul Hansson, 2005
55. Bondrumsgården, Fågeltofta sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2008
56. Mariakyrkan i Båstad - tillgänglighetsanpassning, Båstad sn, AK, Lotta Eriksson, 2007-2008
57. Nämndemansgården på Ven, S:t Ibbs sn, AK, Anna Rabow, 2007
58. Ekestad folketspark, Österslöv sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2008
59. Båstad kyrkogård, Båstad sn, DK, Lotta Eriksson & Anna Ligoura, 2008
60. Araslöv 1:61, Färlöv sn, FU, Helén Lilja, 2008
61. Projekt Barkåkra, Ängelholms kn, KA, Författare Bertil Helgesson, Mia Jungskär & Cissela Olsson, 2008
62. Per Ols gård/Västragård, Ballingstorp 1:9, Kviinge sn, AK, Helen Carlsson, 2008
63. Trapphuskonservering i Tranchellska huset, Landskrona stad, AK, Mia Jungskär, 2008
64. Arkeologi och fjärrvärme - Nymölla till Valjeviken, FU, Anders Edring, 2007.
65. Bjersjöholms gamla slott, Bjäresjö sn, AK, Anna Rabow och Mia Jungskär, 2006 samt 2008
66. Nedanbäck 1:2, Glimåkra sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2008
67. Kulturlager i Tosteberga by, Trolle-Ljungby sn, FU, Tony Björk, 2008.
68. Klosterkyrkan i Lund- invändig rening, Lunds stad, AK, Petter Jansson, 2007
69. Klockrent- renovering av kyrkklockor, S:t Nicolai kyrka i Trelleborg, Trelleborgsstad, AK, Petter Jansson, 2007
70. Arilds kapell- golv- och elrenovering, Brunnby socken, AK, Petter Jansson, 2007-2008
71. Ingeborrarpsgården – takomläggningen på loglängan, Rya sn, AK, Mia Jungskär, 2008
72. Exteriör renovering av Tässjö kyrka, Tässjö sn, AK+MD, Mia Jungskär, 2008
73. Sälshögs Gamlegård – utvändig restaurering, Tryde sn, AK, Mia Jungskär, 2008
74. Bergakyrkan i Bjärred, takrenovering, Flädie sn, AK, Petter Jansson, 2005
75. Fjälkinge 206:1, Fjälkinge sn, BMU, Helen Carlsson, 2008
76. Bösarps kyrka, ut- och invändigt, Bösarps sn, AK, Petter Jansson, 2006
77. Taken på Ausås prästgård, Ausås sn, AK, Anna Rabow, 2007
78. Vittskövle slott - vårdplan 2008, Vittskövle sn, Henrik Borg, Jimmy Juhlin Alftberg, Kristina Nilén, Anna Rabow, Heikki Ranta, 2008
79. Bopplatsen vid Gringelstad, Köpinge sn, FU, Tony Björk, 2008
80. Sporrakulla gård, Glimåkra sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2008
81. Södra Björstorp - restaurering av dammar, Brösarps sn, AK, Lotta Eriksson, 2008
82. Tirups kyrka – ommålning av kyrkdörrar, Tirups sn, AK, Anna Ligoura och Mia Jungskär, 2008
83. Norra Åsums kyrkogård, Norra Åsums sn, DK, Lotta Eriksson & Anna Ligoura, 2008
84. Jöns Jonsgården, Kattarps sn, AK, Mia Jungskär, 2008
85. Norrviks tobakslada, Rinkaby sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2008

